

ΕΛΛΕΥΘΕΡΗ

ΚΥΘΡΕΑ

ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΘΡΕΑ

ΧΡΟΝΙΑ 45

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2023

Αρ. ΤΕΥΧΟΥΣ 133-134

Ο Παναγιώτης Συμεωνίδης και η Λουκία Κασαρτίδου

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΘΡΕΑ

ΤΕΤΡΑΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΘΡΕΑ
ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΥΘΡΕΑΣ

Ετήσια συνδρομή:

Για το εσωτερικό: €10.00

Για το εξωτερικό: €20.00

Τιμή τεύχους: €5.00

Συντακτική Επιτροπή:

Ανθή Πέτσα-Σαββίδου και Πέτρος Παπαγεώργης

Υπεύθυνη έκδοσης: Ανθή Πέτσα-Σαββίδου

Υπεύθυνος διορθώσεων: Πέτρος Παπαγεώργης

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Τομπάζη 46, 1055 Λευκωσία - Κύπρος
Τηλ. 00357-22751274

Ηλεκτρονική επικοινωνία: antpetsas74@yahoo.gr

Ιστοσελίδα: www.eleftheri-kythrea.com

facebook: Eleftheri Kythrea Magazine

Εκτύπωση: Τυπογραφεία Στ. Λειβαδιώτη Λτδ.,
Τηλ. 22438968, Φαξ: 22435698, Λευκωσία

ISSN 0259 3556

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ανθής Πέτσα-Σαββίδου Κώστα Μαυρίδη	Προλόγισμα 3 Οι «χρήσιμοι νεκροί» των ημερών μας και η τουρκική αδιστακτικότητα.....4
Δρ Πέτρου Μ. Καρεκλά Στέλιου Παπαντωνίου	Υψιπέτιδες Ψυχές 5 Γηρασμένοι κι αποξηραμμένοι 6
Δρ Πέτρου Μ. Καρεκλά Νίκου Ορφανίδη Κωστή Κοκκινόφτα	Κυθρέα κάνε υπομονή (ποίηση) 7 Να αράξουμε κάπου δέλουμε όλοι..... 8 Βιβλία για την Κυθρέα στην Προσφυγιά 11
Δρα Χρίστου Γ. Αριστείδου Κωστή Κοκκινόφτα	Η διοργάνωση έκθεσης βιβλίου τοπικής ιστορίας της Κύπρου και η ιδιαίτερη σημασία της 17 Η συμβολή του Νέαρχου Κληρίδη στην καταγραφή της λαϊκής παράδοσης 22
Χρυσόδεμης Παπακωνσταντίνου Αχιλλέα Γεωργιάδη Δώρας Μιχαήλ Ανδρέου	Άνθρωποι της Κυθρέας. Αυτοί που ήξερα, αυτοί που γνώρισα, αυτοί που με πλούτισαν 25 Αγαπημένη μου Τζυρκά (ποίηση) 26 Πενταδάχτυλος, τ' αγαπημένο βουνό. Ζώντας στη σκιά του Πενταδάχτυλου 27
Αναστάσιου Σαλαφώρη Χρίστου Χατζηγιάνγκου Ανθής Πέτσα - Σαββίδου	Δεν ξεχνώ 30 Γυμνάσιο Κυθρέας. Μήνες μιας τρίχρονης διαδρομής 31 Επαγγελματική Σχολή Ραπτικής Παντελίσσας Συμεωνίδου 38
Ανθής Πέτσα - Σαββίδου Μιχάλη Κ. Χατζηκυριάκου	Τα χέρια της Αφροδίτης (Κριτική βιβλίου) 41 1974: Η αιχμαλωσία (Αφήγηση του Κυριάκου Μ. Χατζηκυριάκου) 43
Νίκου Ορφανίδη Στέλιου Παπαντωνίου Χάρη Λεμονοφίδη	Ο Στέλιος..... 45 Ο παππούς (ποίηση) 47 Τι είναι ένα όνομα; (ποίηση) 48

ΕΝΘΕΤΟ

**Αφιέρωμα στον Γραμματέα του Σωματείου
Ανδρέα Παπαβαρνάβα (1924-2023)**

Πέτρου Π. Παπαγεώργη Ανθής Πέτσα Σαββίδου (επιμέλεια)	Βιογραφικό 49 Ανδρέας Παπαβαρνάβας 1924-2023 53 (αποσπάσματα από ομιλίες από το περιοδικό «Ελεύθερο Παλαίкуδρο)
Αναξαγόρα Παφίτη Παναγιώτη Μιχαήλ Στέλιου Παπαντωνίου	Σύναξη συμμαθητών 61 Για ένα κομμάτι μάρμαρο (ποίηση) 63 Οι σχέσεις μου με τους Τουρκοκυπρίους 65

Ελένη Σιούφτα	Μίλα Πενταδάκτυλε (ποίημα)	68
Θάσου Σοφοκλέους	Αγνοούμενος (ποίημα)	69
Χρυσόδεμης Παπακωνσταντίνου (κείμενα)		
Ανθής Πέτσα Σαββίδου (κείμενα - επιμέλεια)	Κυθρεώτικες Εκδηλώσεις	70
Εύης Σώζου	Στον Άγιο Ανδρόνικο και στην Αγιά Μαρίνα (ποίημα)	87
Κώστα Μαυρίδη	Όταν το «Δεύτε τελευταίον ασπασμόν...» έσμιξε με το «Ησαΐα χόρευε...»	88
Κώστα Έλληνα	Κηδεία Αγνοούμενου Αθανάση Χατζηνικόλα	90
Ανθής Πέτσα-Σαββίδου (επιμέλεια)	Αυτοί που έφυγαν	90
	Ανδρόνικος Ανδρονίκου, Σωτήρης Λεοντή Καλογήρου, Φρόσω Αδαμίδου, Ανδρέας Δημητριάδης, Κώστας Χα- τζηγιακουμή, Διομήδης Κωνσταντίνου, Μαρούλλα Φωτίου Μακρή, Σταύρος Λαμπρία, Όμηρος Γεωργίου, Κώστας Παύλου Ζαμπιά, Κυπρούλλα Αντωνίου, Μαί- ρη Σοφοκλέους Παπιά, Χρυστάλλα Σώζου, Μυρο- φόρα Χρυσσοτόμου, Φωτεινή Ορφανού, Αναστάσιος Παπαναστασίου, Ανδρέας Γιώρκας, Γεώργιος Προ- δρόμου Γεωργίου, Ελένη Έλληνα, Σοφοκλής Γιασίτης, Φραγκούλα Σοφοκλέους, Μαρούλα Κανικλίδου-Πα- πανδρέου, Παναγιώτα Β. Λοϊζου (Ορφανίδου), Στέ- λιος Παπαζάνθου, Θάσος Σοφοκλέους, Αντρέας Κουλ- λαπής, Ροδής Κ. Γιαννάκη, Ελευθερία Στυλιανού, Αν- δρέας Κυριάκου, Παρασκευή (Βούλα) Τζανετάτου Στυλιανού, Λουκία Συμεωνίδη, Ανδρέας Χατζηπα- ναγή, Ανδρέας Ζαμπακίδης, Γεωργία Κ. Ζήνωνος, Σο- φοκλής Αγγελή Γερολέμου, Ανδρέας Παπαβασιλείου (Κικής), Χρυστάλλα Κωνσταντινίδου, Γεώργιος Κ. Μακρής, Πόπη Σταμάτη, Ευανθία Κλεόπα Αδαμίδου, Κωνσταντία Παύλου, Γεώργιος Ευαγόρου, Πόπη Μι- χαηλίδου, Μιλτιάδης Μιχαήλ, Αγνή Μαζαράκη Κο- λιού, Γεώργιος Στυλιανού Καραολιά, Ανδρέας Τολμά (Ψαράς), Μικάλης (Μάκης) Ζαχαρία, Ανδριανή (Πέπα) Ιωάννου, Κωνσταντίνος Ανδρεάδης, Ελένη Δαμανού, Κωνσταντίνος Αλουπός, Ελένη Θεοκλή Νικολάου, Ελένη Μιχαήλ, Νικόλας Αρτεμίου, Στέλιος Χατζηκώ- στα, Καλλιόπη Τριγγίδου	
	Επικήδειοι:	
Δρ Πέτρου Μ. Καρεκλά	Κώστα Χατζηγιακουμή	103
Δρ Πέτρου Μ. Καρεκλά	Θάσου Σοφοκλέους	104
Πέτρου Παπαπολυβίου	Θάσος Κ. Σοφοκλέους (1932-2023)	105
Νίκου Ορφανίδη	Για τον Θάσο Σοφοκλέους	107
Κορνήλιου Χατζηκώστα	Σπύρος Χατζηγιακουμής	109

Προλόγισμα

της Ανθής Πέτσα-Σαββίδου

Ό,τι με βασανίζει κατά βάθος
Είναι η οριστική απώλεια
ανθρώπων τόπων και τρόπων
Και το ανέφικτο της επιστροφής¹

Σήμερα δεν θα σας πω για τα άρθρα, ούτε για τα περιεχόμενα αυτού του τεύχους. Δεν θα σας πω για πρόσωπα που χρωμάτιζαν με την παρουσία τους τα χώματά της, ούτε για τις γραφικές γειτονιές και τον Κεφαλόβρυσό μας. Ούτε ακόμα για τα βιώματα που σε αυτές στις σελίδες περιλαμβάνονται και που κουβαλούμε μέσα μας από εκείνο τον επίγειο παράδεισο, την Κυθρέα.

Σήμερα θα σας πω για τις «αναχωρήσεις» και πως, πολύ με απασχολεί και με προβληματίζει σοβαρά η απώλεια, η οριστική απώλεια των ανθρώπων της Κυθρέας μας, και με αριθμητική πρόοδο εγκαταλείπουν τα εγκόσμια για την άλλη Κυθρέα, την Ουράνια και απαστράπτουσα.

Πόνος ψυχής, άφατη θλίψη αλλά και συνεχής προβληματισμός, ταρακούνημα και αφύπνηση στο άκουσμα ενός θανάτου. Ερήμωσε η γη μας, ερήμωσαν και στοίχειωσαν τα σπίτια μας, ερήμωσε και στέρεψε ο χαμαιδεός μας. Ο τόπος είναι ο άνθρωπος και οι άνθρωποι της Κυθρέας, αυτοί που την έζησαν και θα την κρατούσαν ζωντανή με την ανθρωπινή παρουσία τους και μέσα από τις δικές τους μνήμες και βιώματα, δυστυχώς λιγοστεύουν.

Η Κυθρέα μας ντυμένη στα μαύρα, αποχαιρετά συνεχώς τα παιδιά της. Μαζί με την ανθρωπινή απώλεια και το πένθος, οριστικά και αμετάκλητα, χωρίς επιστροφή, φεύγει και ένα μεγάλο κομμάτι της. Ακρωτηριασμένη και πενθοφορούσα η Κυθρέα μας. Πολύπαδοι και αδικαίωτοι αναχωρούν οι άνθρωποί της. Αναχωρούν με τις βαλίτσες γιομάτες μνήμες, βιώματα που τόσα χρόνια κουβαλούσαν, εμπειρίες και ιστορίες που ίσως δεν ειπώθηκαν ή δεν πρόλαβαν ή δεν ήθελαν να πουν. Και εμείς εδώ, απλοί παρατηρητές στη μεγάλη αυτή «απόδραση» τους αποχαιρετούμε, προσευχόμαστε για την μετοίκησή τους στην άλλη Κυθρέα όπου αιώνια θα αναπαύονται.

Αγωνιώ και συνάμα προβληματίζομαι!

ΧΡΕΟΣ βαρύ, όσο εμείς αναπνέουμε, να κρατήσουμε την Κυθρέα ζωντανή μέσα από τη νέα γενιά που ζει και μεγαλώνει μακριά της. ΧΡΕΟΣ να ποτίσουμε τις ψυχές των παιδιών και των παιδιών των παιδιών μας με αγάπη για τον τόπο μας. ΧΡΕΟΣ να τους «βαφτίσουμε» Κυθρεώτες και να τους εμφυσήσουμε την αγάπη για την Κυθρέα, ώστε για κάθε απώλεια, νεαρά βλαστάρια να στέκονται στα ακνάριά της, να βγάζουν ρίζες βαδειές, να ριζώσουν.

Για να διαφεντέψουν στη γη μας!

1. Μιχάλης Γκανάς